

KİTAP TANITIMI: İSTİKLÂLE AÇILAN İLK KAPI: BİTLİS (İŞGALİ VE KURTULUŞU) - MEHMET TÖREHAN SERDAR

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

İstiklale Açılan İlk Kapi: Bitlis

Mehmet Törehan Serdar

Bitlis: 263 sayfa

ISBN: 978-975-00241-3-9

Türkçe

Bitlis ile ilgili pek çok çalışması bulunan Mehmet Törehan Serdar, bu alandaki çalışmalarına 2017de Bitlis Valiliği Kültür Yayınları ve Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı işbirliği ile yayımlanan İstiklâle Açılan İlk Kapi: Bitlis (İşgali ve Kurtuluşu)nu da eklenmiştir.

Bitlisin tarihçesine ışık tutan kitap, 1915ten itibaren Bitlisin Ermeni ayaklanmalarına nasıl direndiğini ele almaktadır. Özellikle tehcir kararının neden alındığını, sevk ve iskân sırasındaki şartları ele alan kitap, sevk ve iskân kararı alınana kadar bölgedeki Rus ve Rus etkisindeki Ermeni saldırılarına maruz kalan bölge halkının yaşadığı mezalimi de belgelemektedir. Müslüman köylerinin basılarak buralarda yaşayan halkın katledildiğini anlatırken, tehcir kararının nedenlerinin de altını çizmiştir.

Ermeni işgalinden kurtulan ilk kent olarak da bilinen Bitlisteki sevk ve iskân sırasında Ermenilere Osmanlı Devleti tarafından sağlanan koşullar da Osmanlı arşivlerinden kaynaklarla kaydedilmektedir.

Ermeni olaylarının hiçbir zaman tek taraflı olmadığını anlatıldığı kitapta, 1915te yaşananların soykırım olmadığı, aksine mukatele yaşandığı belgelenmektedir. Ermeni işgali öncesi ve sonrası Ermenilerin Bitliste bölge halkına uyguladığı mezalimi ele alan kitap belgelerle tarihe ışık tutmaktadır. Kitap, Bitlis sınırları içinde gerçekleşen Ermeni mezalimini ortaya koyan bir belge niteliğindedir.

Mehmet Törehan Serdarın kitabı Ermeni işgalleri sırasında bir Anadolu ilinde yaşanan

karşılıklı kayıpları belgelemekte, Ermenilerin tek taraflı söylemlerine sadece bir vilayetin sınırları içinde Türkiyeden verilen bir cevap özelliği de taşımaktadır.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "KİTAP TANITIMI: İSTİKLALE AÇILAN İLK KAPI: BİTLİS (İŞGALİ VE KURTULUŞU) □ MEHMET TÖREHAN SERDAR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2017 / 62. Ağustos 11. Erişim Nisan 18, 2026. <https://www.avimbulten.org/public/tr/Yorum/KITAP-TANITIMI-ISTIKLALE-ACILAN-ILK-KAPI-BITLIS-ISGALI-VE-KURTULUSU-MEHMET-TOREHAN-SERDAR>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır